

форми первинних документів з обліку витрат і виходу продукції молочного скотарства та розширити номенклатуру статей витрат.

Література.

1. Гайдучок Г.С. Сучасні проблеми удосконалення обліку витрат та виходу продукції молочного скотарства // Вісник Державної Агроекологічної Академії України. – 1999. – №1-2. – С. 193-199.

2. Потриваєва Н.В. Шляхи вдосконалення обліку продукції молочного скотарства. // Вісник ХНАУ. – 2002. – №8. – С. 219-221.

3. Сарана Н. Організація обліку витрат та виходу продукції тваринництва в сільськогосподарських підприємствах // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2006. – №12. – С. 2-4.

4. Уланчук В.С. Вдосконалення обліку у молочному скотарстві // Облік і Фінанси АПК. – 2007. – №1/2. – С. 100-104.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПОБУДОВУ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ

Почтар О.С., студент,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Спад обсягів виробництва молока в суспільному секторі створює проблеми для розвитку молочної галузі, оскільки виникає питання забезпечення переробних підприємств якісною сировиною. Згідно даних Державного комітету статистики в 2010 р. в Україні нараховувалося 3655 сільськогосподарських підприємств – виробників молока, які утримували 589,1 тис голів або 22,4% основного молочного стада.

Усіма категоріями господарств було вироблено 11248,5 тис. т молока, сільськогосподарськими підприємствами – 2216,6 тис. т молока чи 19,7 %. Водночас, тільки 4,4 % реалізованого молока переробним підприємствам мали гатунок «екстра», і 31,3 % – вищий гатунок, що свідчить про невтішний стан галузі [1].

Проблеми якості молока та ефективності його виробництва

* Науковий керівник – Прохвятилов Ю. Ф., доцент

досліджувались у працях вітчизняних вчених В.І. Бойка, В.Н.Зимовця, С.Р. Камілової, О.А. Козак, Т.Л. Мостенської, О.М. Шпичака. Облікові аспекти виробництва і реалізації молока з урахуванням його якості розглядали вчені В.Б. Моссаковський, Л.П. Сук, Л.С. Шатковська, В.С. Уланчук. Незважаючи на широкий резонанс у нормативних джерелах та наукових колах проблем забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської продукції, організація і методика обліку та контролю виробництва і реалізації молока з урахуванням якості потребує подальшого вдосконалення.

Метою статті є дослідження організаційно – технологічних особливостей молочного скотарства та його впливу на побудову обліку і контролю виробництва і реалізації молока з урахуванням його якості.

Забезпечити необхідну якість виробленого молока сьогодні можуть лише сільськогосподарські підприємства з автоматизованими технологічними процесами утримання, доїння, очистки та охолодження молока. Луценко М.М. наголошує, що розвиток господарств з виробництва молока повинен бути зорієнтований на прогресивні технології, які базуються на груповому утриманні худоби.

В Україні лише близько 300 господарств належать до крупнотоварних. Ними виробляється 3,7 % всього молока. При цьому тільки 31 господарство має 1000 і більше корів. 70% господарств мають стада корів з чисельністю 20–500 голів [2, с. 62].

Як і будь-який процес виробництва, виробництво продукції молочного скотарства пов'язане із певними витратами, що знаходять безпосереднє відображення в обліку. Вартісний вимір витрат засобів виробництва і робочої сили для виготовлення продукції визначає витрати виробництва, а їх розрахунок на одиницю продукції – собівартість одиниці продукції. Певною мірою, раціональність та доцільність понесених витрат формує якість продукції.

У молочному скотарстві серед об'єктів обліку витрат виділяють: основне стадо (враховуються витрати на утримання корів та бугаїв-плідників); тварини на вирощуванні і відгодівлі (для обліку витрат на вирощування та відгодівлю худоби різного віку, незалежно від статі).

Кількість аналітичних рахунків для обліку витрат і виходу продукції повинна бути оптимальною і забезпечувати правильність та обґрунтованість розрахунку собівартості продукції; збір інформації для оперативного контролю; їх ув'язку з іншими об'єктами обліку та складовими виробництва: технологією, системою годівлі та оплатою праці.

Інформація про виробництво продукції молочного скотарства включає, крім бухгалтерських документів, дані зоотехнічного, ветеринарного та лабораторного обліку. В умовах автоматизованого інформаційного забезпечення підприємства виникає потреба створення єдиної інформаційної бази обліку, яка впорядкуватиме потоки облікової та необлікової інформації і дозволить оперативно керувати галуззю та контролювати виконання виробничих завдань.

Ведення молочного скотарства за кожним з напрямків потребує визначення відповідних об'єктів обліку витрат, методу обліку витрат, коригування статей обліку витрат, документального оформлення витрат і виходу продукції, вибору методу калькуляції собівартості продукції. Прийняті в господарстві системи утримання тварин (прив'язна і безприв'язна) визначають затрати праці на виробництво одиниці продукції, а відтак і рівень мотивації працівників. Затрати праці на виробництво 1 ц молока при використанні прив'язної і безприв'язної систем відповідно становлять 17 та 1,5–2 люд.-год. Головною причиною таких високих затрат праці на виробництво молока є низька організація виробництва, невідповідність соціальним вимогам за рівнем культури виробництва і умов праці.

Особливої уваги заслуговує ступінь залежності якості продукції від годівлі тварин. Навіть при найсучаснішій техніці та технології неможливо отримувати високоякісну продукцію, якщо корми не відповідають діючим вимогам. Покращення споживчих властивостей молока – підвищення вмісту білка, жиру, вітамінів, смакових його якостей значною мірою забезпечується раціональною годівлею тварин. Серйозною проблемою годівлі залишається колективно утримання корів з різною продуктивністю та фізіологічним станом.

Нерідкими є випадки утримання корів з високими добовими надоями разом із коровами на останніх місяцях лактації чи сухостійними, хоч умови утримання і годівлі таких тварин повинні бути різними. При існуючих способах роздачі кормів корови отримують однакову їх кількість, хоч високопродуктивна корова повинна отримувати їх більше, а сухостійна корова – вибірково корми кращої якості. Вирішення цих питань досягається застосуванням поточно-цехової системи утримання тварин. Одним з важливих моментів забезпечення конкурентоспроможного виробництва молока є якісне покращення племінної справи у тваринництві яка, в свою чергу, базується на трьох основних складових – репродукції поголів'я, вирощуванні ремонтного молодняка і селекції. В обліку приплід відносять до додаткових біологічних активів, які при первісному визнанні оцінюються за справедливою вартістю, зменшеною на

очікувані витрати на місці продажу або за виробничою собівартістю (чи собівартістю за прямими витратами) відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи». Первісне визнання додаткових біологічних активів відображається у тому звітному періоді, у якому вони відокремлені від біологічного активу. Відтак обраний підприємством метод оцінки приплоду повинен відображатись у наказі про облікову політику підприємства.

Отже, підвищення питомої ваги корів класів еліта-рекорд та еліта, зменшення некласного поголів'я, постійний контроль та турбота про вгодованість, тільність, вакцинацію тварин, вирощування ремонтного молодняка сприяють покращенню економічних показників виробництва та якості молока.

Одразу після доїння молоко повинно бути поміщене в чисте місце і бути охолодженим до температури не вище, ніж 8°C у випадку щоденного збору або не вище 6°C, якщо збір не відбувається щоденно.

Під час транспортування повинна підтримуватися низька температура, і після прибуття до установи призначення температура молока не повинна бути вищою 10°C. Ця умова необов'язкова, якщо молоко обробляється впродовж двох годин після доїння; або з технологічних причин необхідна вища температура для виробництва певних молочних продуктів, і це дозволено компетентним органом.

Методика обліку витрат на охолодження є дискусійною. Відповідно до методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств № 132 [2], облік витрат на утримання холодильних установок рекомендується вести на окремому аналітичному рахунку з обліку витрат допоміжних виробництв, а фактичну собівартість послуг холодильних камер відносити на споживачів шляхом збільшення собівартості продукції, що зберігається або на витрати збуту. Однак при виробництві молока витрати на утримання холодильних установок з охолодження молока слід розглядати як частину технологічного процесу з відповідним відображенням у обліку.

Щоб сформувані достовірну ціну на продукцію необхідно знати вартість її виробництва. Існуючі нормативно-правові акти в сфері обліку сільськогосподарської продукції передбачають, що при первісному визнанні вона оцінюється за одним із методів, обраних підприємством, а саме: 1) справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу; 2) виробничою собівартістю; 3) собівартістю за прямими витратами. При цьому, лише повна

собівартість включатиме всі витрати, пов'язані з діяльністю підприємства і є найоптимальнішою для формування збутової політики підприємства.

Організаційно-технологічні фактори виробництва формують якість продукції молочного скотарства, а рівень якості продукції залежить від правильного управління ними. Організаційно-технологічні фактори виробництва необхідно врахувати при розробці інформаційного забезпечення управління якістю продукції, розробці облікової політики і організації облікового процесу на підприємстві.

Серед проблемних питань обліку виробництва і реалізації якості продукції молочного скотарства – документальне оформлення виходу і реалізації молока; удосконалення складу і статей обліку витрат виробництва; методика первісного визнання сільськогосподарської продукції; організація обліку і контролю непродуктивних втрат на підприємстві.

Література.

1. Тваринництво України 2010 рік: Статистичний зб. // За ред. Ю.М. Остапчука. – К.: Держкомстат України, 2011. – 202с.

2. Бондаренко В.М. Розвиток ефективного виробництва молока та його промислової переробки в Україні // Економіка АПК. – 2008. – №5. – С.61–64.

3. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затв. Наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001р. №132.

РОЗРАХУНКИ ПЛАТІЖНИМИ КАРТКАМИ: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ОБЛІК

***Румянцева О.О., студентка*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

Підприємства України широко використовують в своїй господарській діяльності банківські платіжні картки (далі – БПК). Щораз більше підприємств виплачують зарплату своїм працівникам не через касу, а перераховують її на їх персональні карткові рахунки в банку. Багато підприємств використовують у своїй господарській

* Науковий керівник – Маренич Т.Г., д.е.н., професор